

NOVES APORTACIONS AL CONEIXEMENT DE LA CABRERA PREHISTÒRICA (Illes Balears)

per Miquel TRIAS ¹, Damià RAMIS ², Mateu RIERA ³, Pere LLOVERA ⁴,
Joan SALOM ⁴ i Maria Magdalena RIERA ⁵

Resum

Presentam la posada al dia de totes les dades conegudes de la prehistòria de la illa de Cabrera. Ens hem basat en diferents treballs publicats a partir de principi del anys 60 del segle passat i de troballes efectuades durant els treballs de revisió del Pla General d'Ordenació Urbana de Palma i de la prospecció de les diferents estacions d'època bizantina situades arreu de la illa. Presentam també les topografies de les cavitats càrstiques inèdites on s'han fet la majoria de les troballes i d'alguna ja publicada però que en els darrers anys se n'han trobat noves extensions.

Abstract

We present and bring up to date the known pre-historic data for the Cabrera Island. We have based this on the different works published from the beginnings of the 1960s and on findings made during the revision of the "Pla General d'Ordenació Urbana de Palma" and the exploration of the different settlements of Byzantine age situated round the island. We also present the surveys of unpublished caves where most of the findings were made and others already published where during the last years new extensions have been found.

Introducció

En el present treball exposam els coneixements de què disposam fins a dia d'avui de la illa de Cabrera durant la prehistòria. Les dades que aportarem provenen de diversos treballs publicats per Joan Camps l'any 1962, Miquel Trias el 1974 i Maria José Hernández, Miguel Ángel Cau i Margarita Orfila l'any 1992. També aprofitarem els materials recollits pels guardes de Cabrera i que estaven dipositats a l'oficina del punt d'informació del port de Cabrera, els materials recollits per Maria Magdalena Riera Frau durant les feines de catalogació de zones arqueològiques per a la revisió del Pla General d'Ordenació Urbana de Palma i els materials del projecte "Recuperació, consolidació i musealització del monestir bizantí de l'illa de Cabrera" finançat per l'Ajuntament de Palma i patrocinat pel Parc Nacional de Cabrera.

La meitat de les estacions arqueològiques citades en aquest treball són coves o balmes, la majoria inèdites; ergo hem cregut que seria escaient fer-ne una descripció més enllà del contingut arqueològic que presenten i aportar-ne algunes dades que no justificarien un article independent.

Si bé el medi subterrani és conservador per excel·lència, i els dipòsits tenen la pervivència més o menys assegurada per a futurs estudis, a les estacions exteriors les condicions són molt diferents; a banda de l'agressió dels factors meteorològics cal tenir present que la vegetació de Cabrera està creixent de tal manera que dificulta notablement qualsevol treball de prospecció, de manera que convé fer esment que aquest paper recull informacions que cada cop seran més males de comprovar. De fet, s'ha fet molt difícil d'arribar a alguns dels llocs descrits i encara més poder-los prospectar en condicions.

L'Arxipèlag de Cabrera es troba al sud de l'illa de Mallorca, a uns 10 km de distància. Consta de 18 illes i illots, que sumen un total de 1.836 ha. La més gran és la de Cabrera amb un perímetre de 38 km i una superfície de 1.569 ha (Mapa 1).

En aquest article farem referència a 12 indrets on hem trobat materials d'època prehistòrica (Mapa 2). Tanmateix no podem parlar de dotze jaciments arqueològics, donat que en algun d'aquests llocs només s'ha trobat un únic fragment ceràmic amb forma; per exemple, entre el material que es trobava a l'oficina del punt d'informació de Cabrera hi havia un fragment de vora exvasada corba amb el llavi afinat, que podria pertànyer al Bronze final. Segons l'etiqueta que duia enganxada era de la cova del Coll Roig de Cabrera i collida dia 28

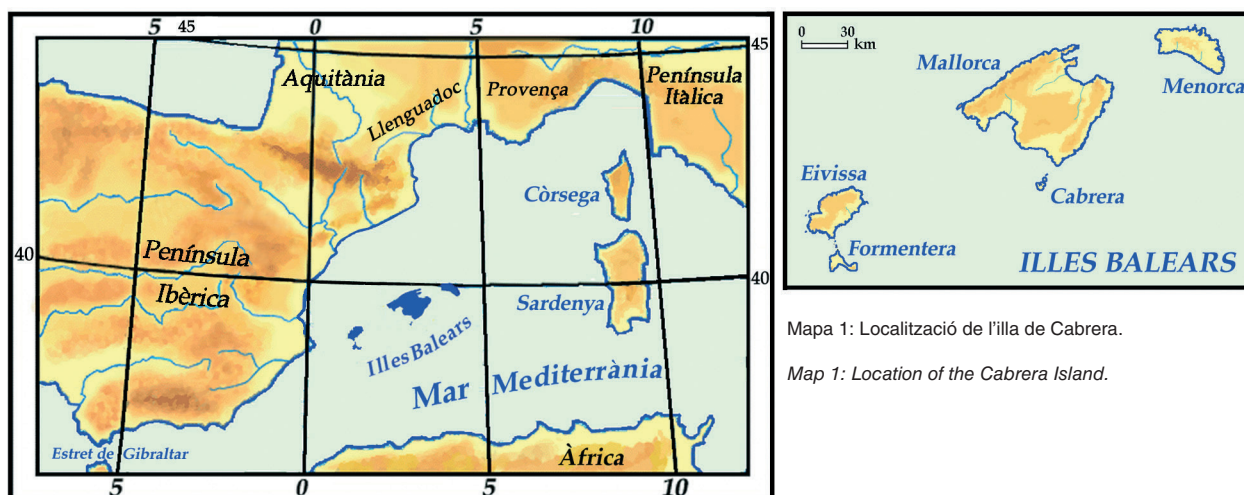
1 miquelordi@gmail.com

2 damiaramis@gmail.com

3 mateuriera@hotmail.com

4 Parc Nacional de Cabrera cabrera@mma.es

5 Regiduria d'Urbanisme. Ajuntament de Palma Plaça Cort 1.

Mapa 1: Localització de l'illa de Cabrera.

Map 1: Location of the Cabrera Island.

del 11 de 1991. Malauradament ens ha estat impossible identificar el lloc de la troballa i per tant no contemplarem aquesta peça en el present treball. També hem desestimat llocs on apareixen fragments informes aparentment prehistòrics com el localitzat a dalt de tot de la torrentera de Ses Sitges (coordenades UTM 496327-4334294). Els números de les estacions en el text són els mateixos del mapa 2.

desguassa les aigües de la conca des Clot des Guix. Allà hom va construir un mur perpendicular a la torrentera que barrava el pas just en el punt més estret del coll, i que permetia la acumulació de l'aigua. En un segon moment es varen construir els laterals de l'embassament. No creiem possible que aqueixa infraestructura es pugui remuntar a temps prehistòrics, però si que sembla que en aquest lloc s'hi devia acumular aigua de forma natural durant gran part de l'any.

Relació de les estacions arqueològiques

1.- CLOT DES GUIX

El jaciment del què tractam ací va ésser definit per Joan Camps com "un poblado de traza talayótica de gran extensión. Aun resta casi toda la muralla, a base de bloques de piedra mas bien pequeños y colocados en seco. Su estado de destrucción está avanzadísimo" (CAMPS 1962a, 660). Aquest investigador també va recollir i publicar un destacable conjunt ceràmic que va qualificar com a "cerámicas de técnica indígena de carácter puramente talayótico, modeladas a mano, pasta muy burda, con gran cantidad de impurezas, la mayoría de paredes gruesas. Color variable entre amarillo-rojizo y gris. Superficie rugosa" (CAMPS 1962b, 190). Trenta anys més tard nous avenços en la investigació de les ceràmiques del temps de l'Antiguitat tardana permeteren reclassificar dits materials, que es poden situar cronològicament entre els segles V a VII dC (HERNÁNDEZ, CAU, ORFILA 1992, 215). Actualment no es té cap prova d'una ocupació important del lloc en època prehistòrica, ni de cap estructura que es pugui considerar anterior al segle V dC. De tot el material consultat de la contrada, només un fragment d'ansa podria correspondre a una peça del Bronze antic (Número 1 de la làmina 1). Aquesta es va trobar a les argiles del peu de la bassa que hi ha en el extrem meridional del jaciment, pràcticament a sobre de la roca. Aquesta bassa ha estat en ús fins ben entrat el segle XX, però no es descarta que fos construïda ja en època antiga. Aprofita un punt estret del torrentó que

2.- PLA DE SES FIGUERES

És un espai de terra poblat de mates al fons del port de Cabrera, comença ben bé a l'actual línia de costa i s'allunya d'ella fins a 150 m, com a mínim; tanmateix el nostre coneixement de la zona és parcial, adquirit mitjançant una prospecció superficial, motivada per la troballa de les tombes que va destapar la rasa de la xarxa d'aigües i també gràcies als cinc sondeigs arqueològics realitzats.

Allà destaca la gran quantitat de restes ceràmiques d'entre els segles V a VII dC i d'entre 1809 i 1814 que es troben disperses en una àrea d'unes 10 ha. Durant les excavacions realitzades hem pogut documentar estructures d'època antiga i del temps del captiveri dels soldats de l'exèrcit napoleònic (RIERA, 2005). Dintre d'una de les barraques del campament francès vam realitzar un sondeig de 2 m x 2 m. Allà, a 2,10 m de fondària en relació a la cota actual i a 1,90 m sobre el nivell del mar, va aparèixer un estrat compost per sorra on només hi aparegué material prehistòric (UE 266). És l'únic material prehistòric identificat per la contrada tant en superfície com en excavació. En total es varen trobar cinc fragments atípics, tres vores i una base de materials de l'edat del Ferro (números 2 a 5 de la làmina 1). Aquests materials es varen trobar a 39 m de la línia actual de costa, i a 43 m del pou de la Platgeta.

3.- CANAL DE S'AIGUA

Dalt de tot d'aquest canal fluvial, al sud de l'illa, hi ha una clariana en la vegetació on apareix una argila

Mapa 2: Llocs de les troballes de material ceràmic prehistòric.

Map 2: Locations of the findings of pre-historic pottery.

blanquinosa i abundants bales de la segona meitat del segle XX. Allà mateix hi ha una concentració de ceràmica prehistòrica d'uns 15 m² d'on varem poder recollir tres vores, una ansa, un agafador i una base de ceràmica de l'edat del Ferro. En el lloc encara resten nombrosos fragments (Números 10 a 16 de la làmina 1).

4.- COVA DE N'ENSIOLA

Un dels canals que desemboca davant de la punta de n'Ensiola està limitat a ponent per un cingle de poca alçada. Als seus peus hi trobam diverses covetes i balmes, la més gran de les quals és la que ha rebut el nom susdit. Està formada per una sala allargada en sentit del cingle amb unes mesures de 17 m x 4 m en planta, de la sala parteixen dues galerietes en sentit perpendicular penetrant en el terreny fins a 8 m de la boca. L'altura és variable, entre 3,10 m i 1,20 m, en conjunt és un espai que davalla de nordest a sudoest amb pendent aproximat al del terreny exterior. Un espai romanent de roca mare la divideix en dues parts desiguals. Morfolò-

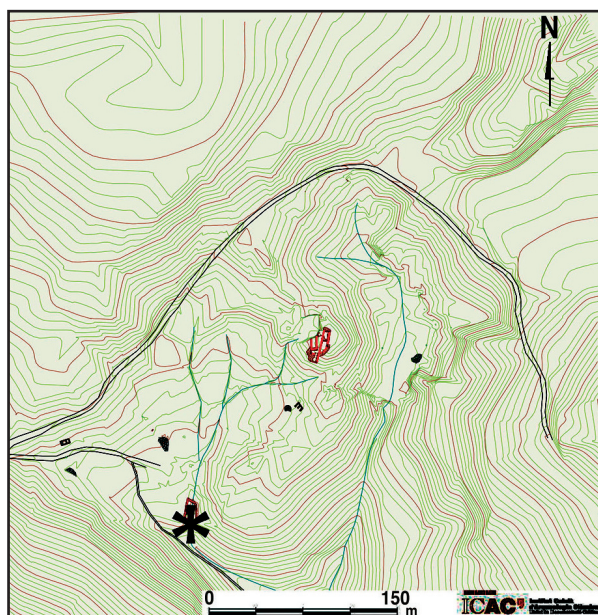
glicament és variada entre corrosió i esbaldrec de grans blocs, tot i que aquests no es troben actualment. Diverses parets de pedra en sec ens parlen de l'ús d'aquesta cavitat com a aixopluc ocasional o habitatge permanent; tot i que no podem afirmar amb certesa que hagin estat bastides en època prehistòrica, algunes pedres tenen una mesura que ens ho fa pensar. Una paret tanca tota la boca i d'altres li són perpendiculars i en subdivideixen l'espai en tres àmbits. El més assenyat o plausible seria parlar d'un ús prehistòric i d'un aprofitament per part dels francesos orats, els anomenats tàrtars que no vivien al poblat del port. Al seu exterior, a la rosseguera propera s'hi veuen força fragments ceràmics d'època prehistòrica. Entre ells poguérem identificar dues vores i un agafador del Bronze antic (Números 6 a 8 de la làmina 1).

5.- COVA DEL PENYAL BLANC O COVA DEL MORT

És una cavitat localitzada als peus d'aqueix accident geogràfic al centre de l'illa. Es tracta d'un conjunt

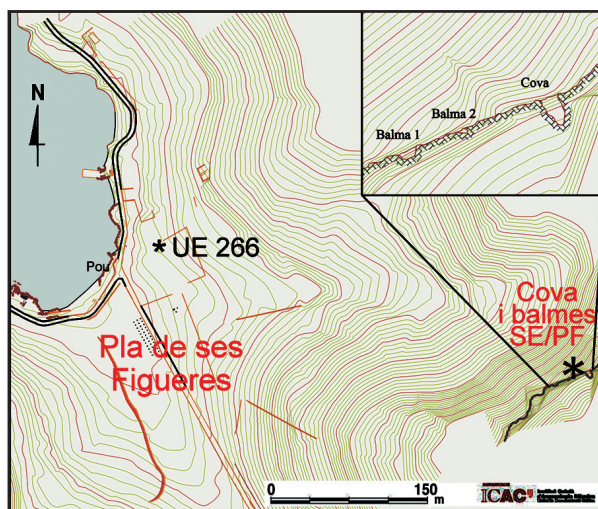
de galeries estretes amb un desenvolupament de 324 m i amb un pou de 14 m de fondària a la zona més interior, on s'assoleix la cota de -36 m respecte de la boca i de -44,50 m respecte de la part més alta de les galeries. La cova es va fer molt coneguda per la troballa d'un esquelet humà d'època indeterminada (ALCOVER *et al.*, 1997).

D'allà només hem pogut constatar la troballa d'un fragment de vora pertanyent a un atuell prehistòric però que no coneixem exactament on es va trobar (Número 9 de la làmina 1).

Mapa 3: Clot des Guix amb la localització del lloc on es va trobar la ceràmica prehistòrica (Imatge: Josep Maria Puche—ICAC).

Mapa 3: Clot des Guix amb la localització del lloc on es va trobar la ceràmica prehistòrica (Imatge Josep Maria Puche – ICAC).

Mapa 4: Pla de ses Figueres i balmes al sud-est amb la localització del lloc on es va trobar la ceràmica prehistòrica (Imatge: Josep Maria Puche—ICAC).

Map 4: Pla de ses Figueres and rock shelters to the south-east with the location of the places where pre-historic pottery were found (Image Josep Maria Puche – ICAC).

6.- COVA DES FRANCESOS O DE L'OLLÓ

Situada en el barranc de l'Olló. Fou topografiada l'any 1991 i publicada dos anys més tard (TRIAS, 1993). Està formada per dues saletes de pis i sostre pla obertes al peu d'una timba; la major té unes dimensions de 17 m x 15 m x 2 m; la menor amb prou feines assoleix els 15 m x 6 m x 1,20 m. Tanmateix el conjunt té unes bones condicions d'habitabilitat. En els seus voltants hi ha materials de diverses èpoques i també de temps prehistòrics. Presenta mostres clares d'utilització humana, a banda de l'existència de materials mobles: els sediments argilosos originals estan remenats i s'hi troben restes de tancats de paret seca. Entre els molts de fragments informes detectats es pogueren identificar sis vores, una ansa i un cordó. Alguns d'aquestes materials són del Bronze antic, alguns del Bronze final i d'altres de l'edat del Ferro (Números 17 a 24 de la làmina 1).

7.- EXTRACCIÓ DE MARÈS

Amb aquest nom i també amb el de Ses Pedreres coneixem un indret que es troba ran de mar a la costa nordoest de Cabrera entre el caló dels Palangrers i el caló des Forn. Aquí també només s'ha pogut documentar un fragment de vora de ceràmica prehistòrica (Número 1 de la làmina 2).

8.- SE/PF (SUDEST DEL PLA DE SES FIGUERES)

Cap al centre de l'illa, entre el pla de ses Figueres, Sa Font i La Miranda hi ha uns espadats que presenten diverses cavitats. Dues balmes i una cova són prou importants per ésser citades en el present treball. Des de la boca d'aquestes cavitats hi ha unes magnífiques vistes de tot el port i de cala Santa Maria.

La Cova és una galeria de secció parabòlica i pis pla, d'uns 11 m de llargada per 3,50 m d'amplada. El pis presenta una lleu inclinació cap a fora, a la boca l'alçada del sostre és de 2,50 m. Una paret longitudinal delimita una feixa llarga, a l'exterior dos marges esglaiats amplien l'espai útil de la cova.

La Balma 1 és una petita cavitat oberta als peus de l'espadat que no ultrapassa els 5 m per 4 m en planta, amb una alçada de 2 m a l'entrada, minvant cap a l'interior; presenta un pis pla terrós i un doble marge: un just davall de la timba, tancant l'espai aixoplugat, l'altre a fora estructurant un pla triangular desfet cap a llevant; aquest darrer amb un aspecte prou antic. La Balma 2 és més petita que l'anterior: en planta fa 2 m per 4 m, amb una alçada de boca de 3 m. La boca s'obri dins la penya, per damunt el peu de la timba, encara que al pis interior no s'hi veu la roca, és de sediment terrós amb abundants pedres. La tanca una paret baixa d'una sola pedra d'amplada.

A la rosseguera que hi ha sota seu es veuen una gran quantitat de blocs de pedra lleugerament treballats que fan pensar en un enderroc de grans proporcions. Malauradament l'abundant vegetació present impedeix veure'n la fesomia. Allà, trobam fragments d'època romano-republicana i medieval. Pels voltants també s'hi

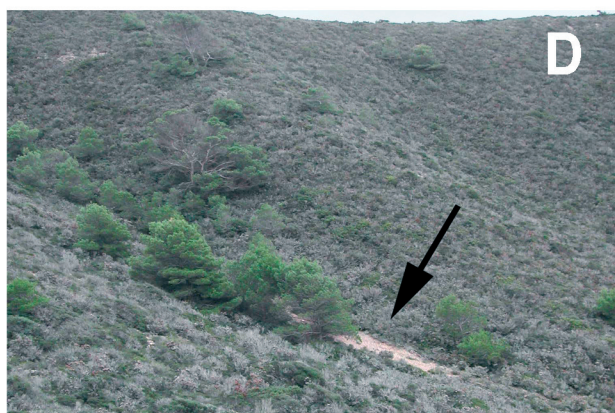
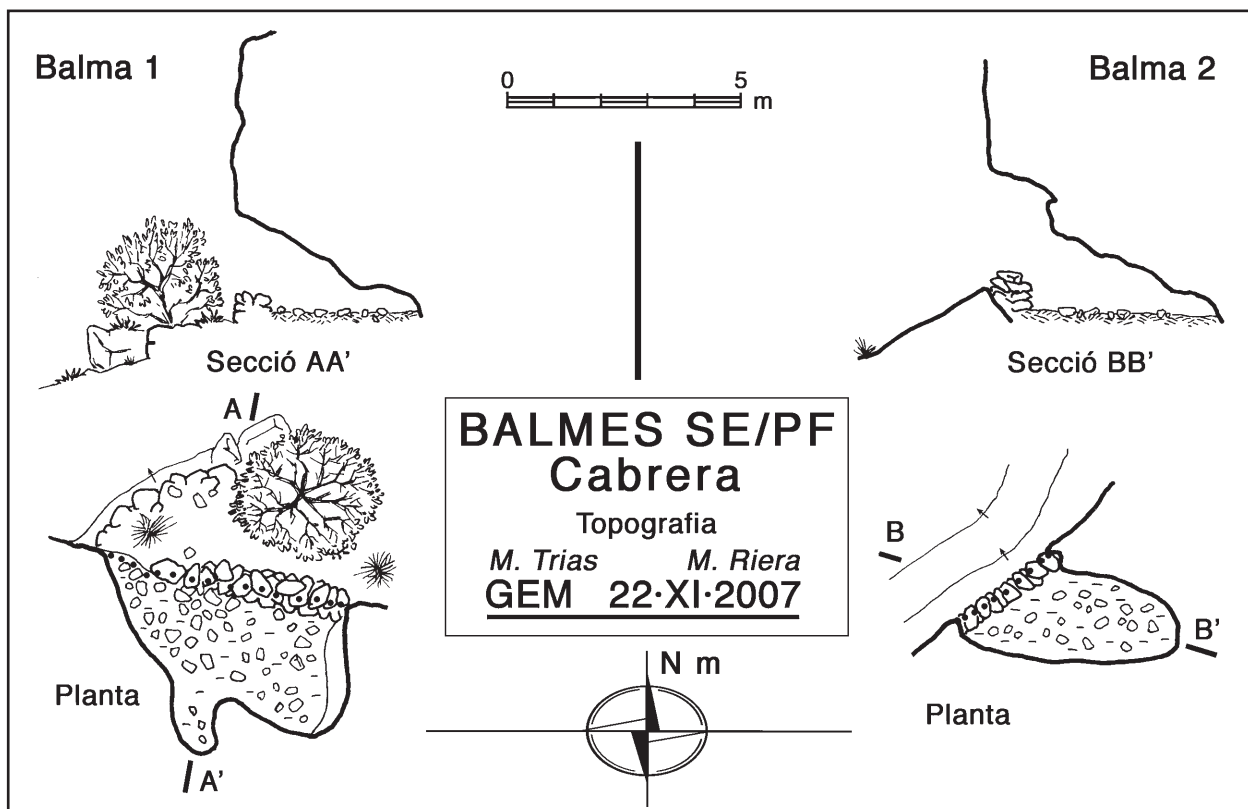
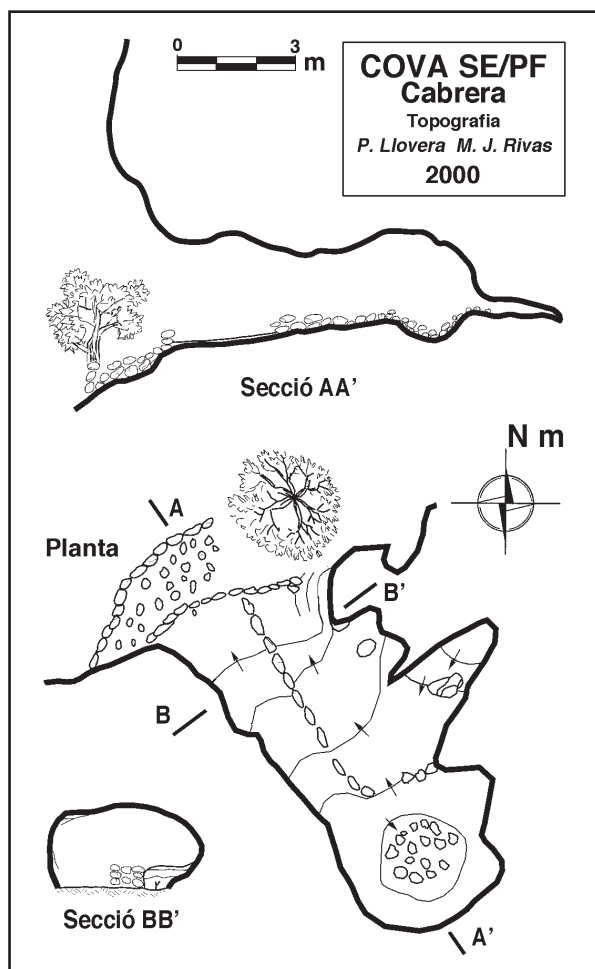
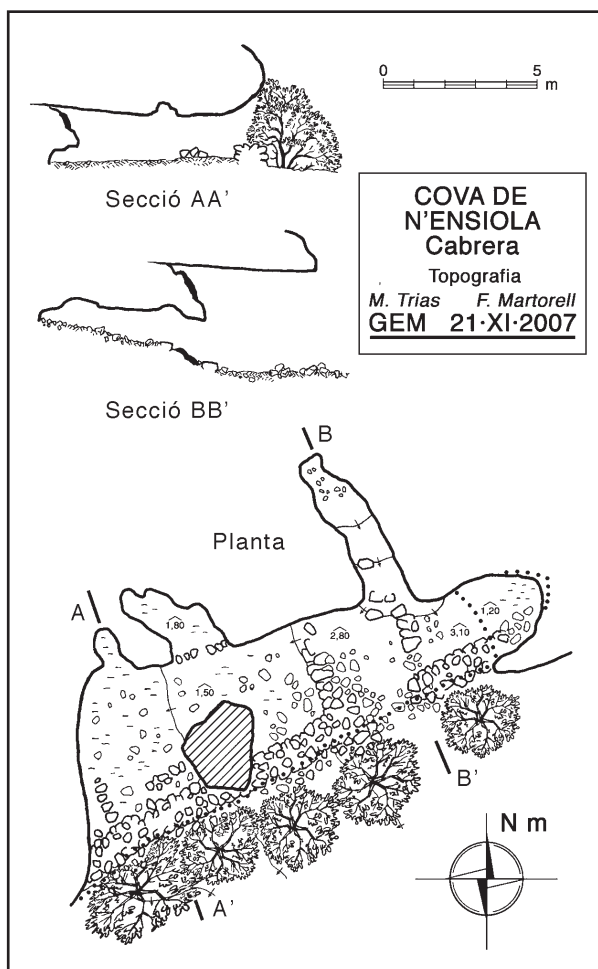

Figura 1: A. Bassa del Clot des Guix. B. Mur de contenció de la bassa del Clot des Guix. C. Indret de la troballa de ceràmica prehistòrica del pla de ses Figueres. D. Localització de la clariana del canal de s'Aigua. E. Detall de la clariana del canal de s'Aigua. F. Conjunt ceràmic de la clariana del canal de s'Aigua. G. Exterior de la cova de n'Ensiola. H. Entrada oriental de la cova de n'Ensiola. (Fotos: Mateu Riera).

Figure 1: A. Pond in the Clot des Guix site. B. Retention wall of the Clot des Guix pond. C. Place of the finding of pre-historic pottery in the Pla de ses Figueres. D. Location of the Canal de s'Aigua. E. Detail of the Canal de s'Aigua. F. Pottery pieces at the Canal de s'Aigua. G. Exterior of the Cova de n'Ensiola. H. East entrance to the Cova de n'Ensiola. (Photos Mateu Riera).

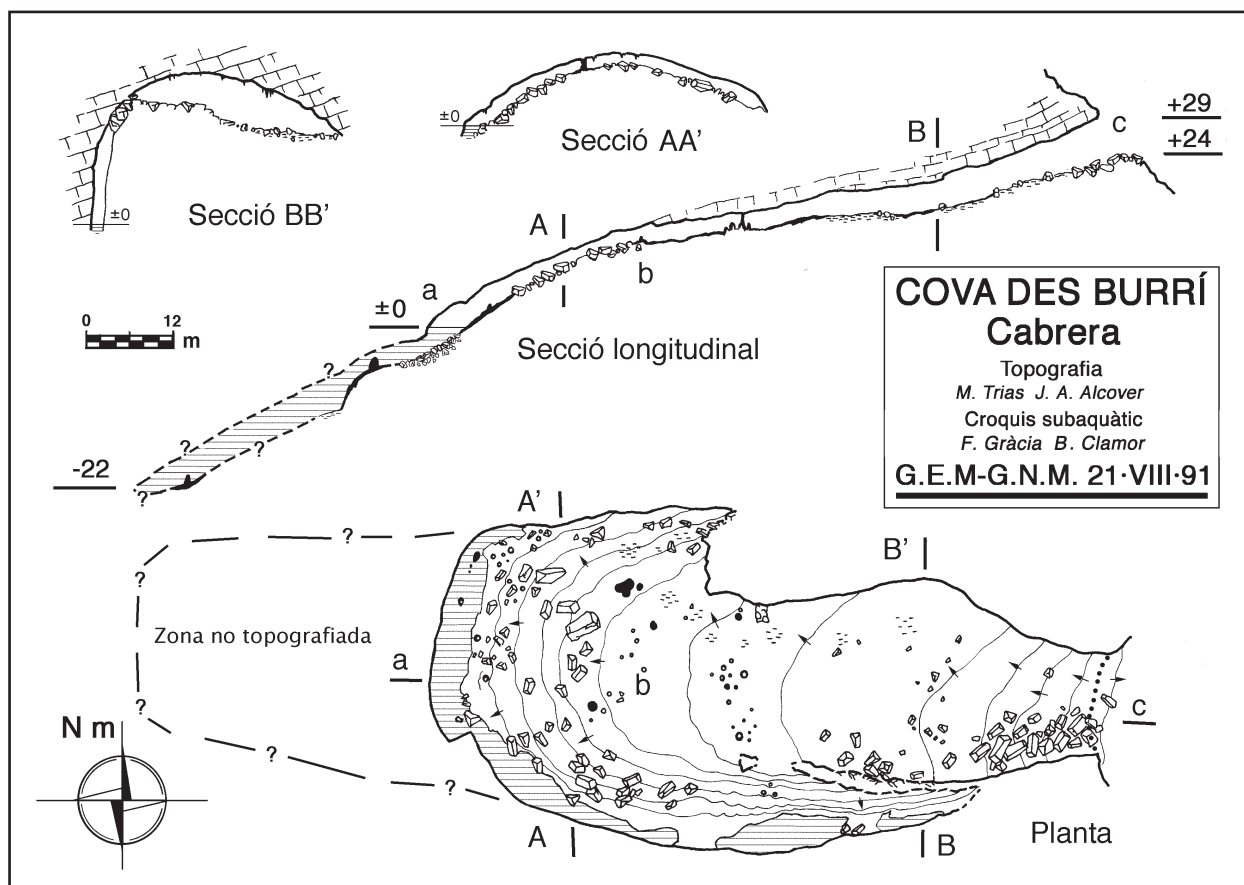
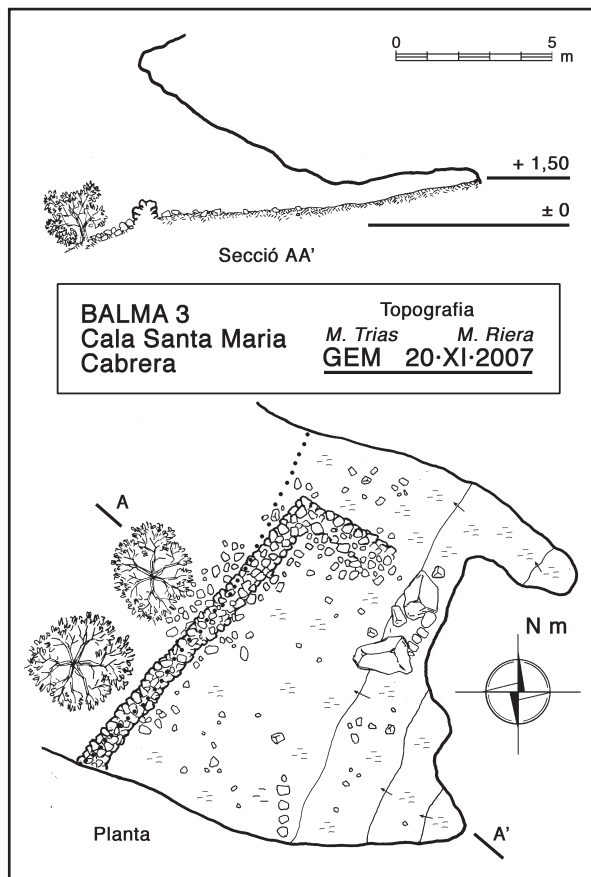
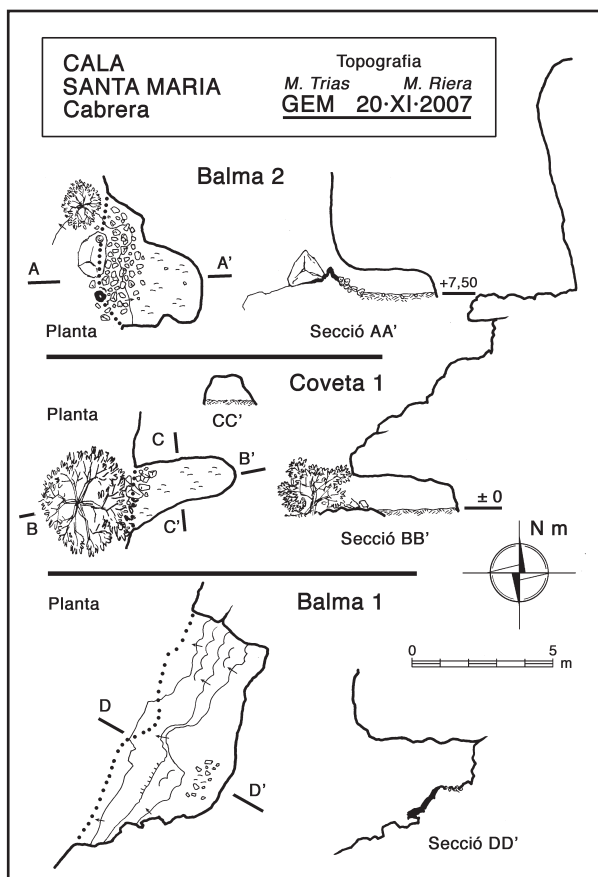

Figura 2: A. Meitat oriental de la cova de n'Ensiola. B. Meitat occidental de la cova de n'Ensiola. C. Localització de les cavitats al sud-est del pla de ses Figueres. D. Cova al sud-est del pla de ses Figueres. E. Balma 1 al sud-est del pla de ses Figueres. F. Balma 2 al sud-est del pla de ses Figueres. G. Localització de les cavitats de cala Santa Maria. (Fotos: Mateu Riera).

Figure 2: Eastern half of the Cova de n'Ensiola. B. Western half of the Cova de n'Ensiola. C. Location of the caves to the south-east of the Pla de ses Figueres. D. Cave to the south-east of the Pla de ses Figueres. E. Rock shelter 1 to the south-east of the Pla de ses Figueres. F. Rock shelter 2 to the south-east of the Pla de ses Figueres. G. Location of the caves in the Cala Santa Maria bight. (Photos Mateu Riera).

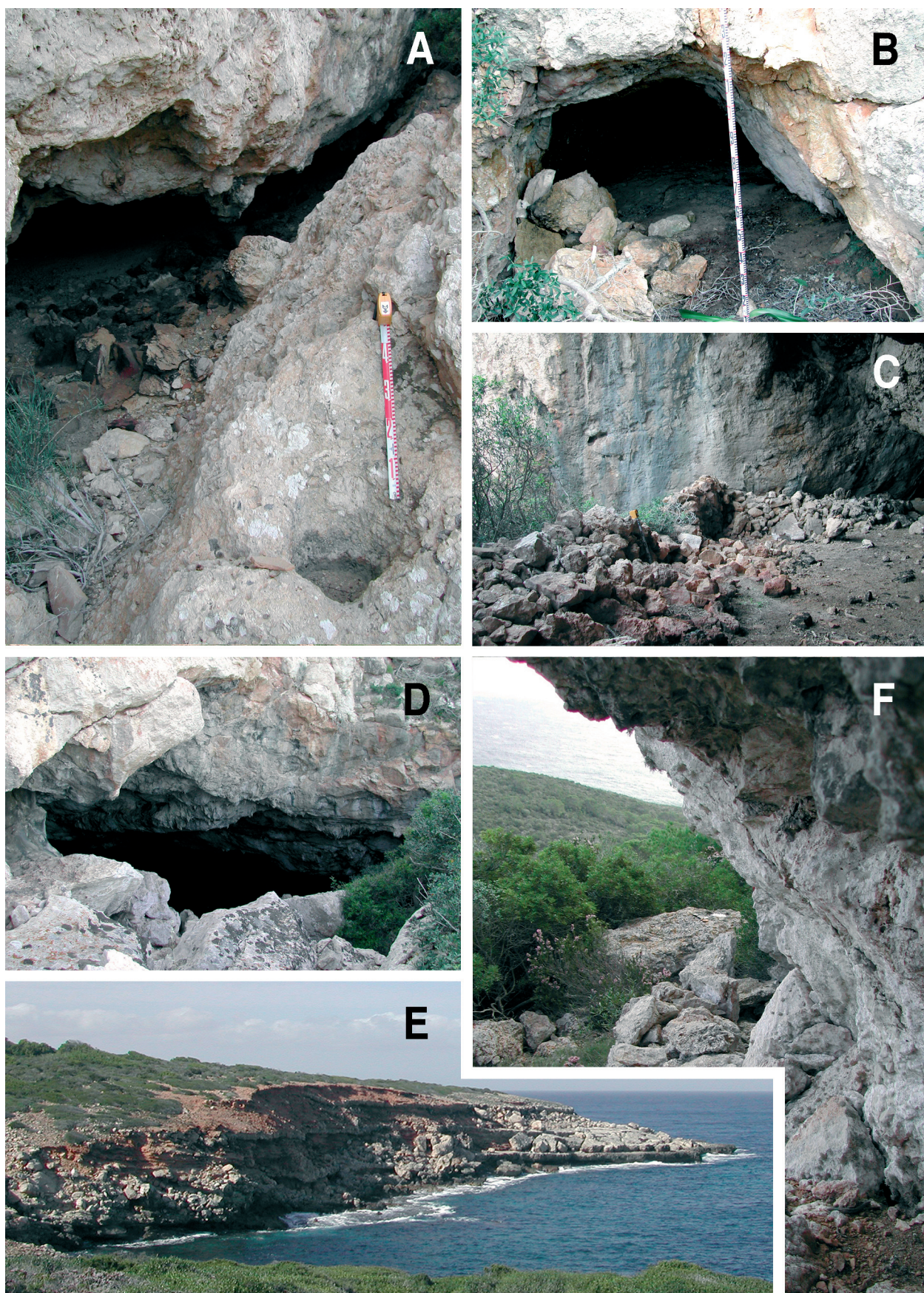

Figura 3: A. Balma 1 de cala Santa Maria. B. Coveta 1 de cala Santa Maria. C. Balma 3 de cala Santa Maria. D. Boca de la cova des Burrí. E. Punta de sa Corrent. F. Penyal des Burrí. (Fotos: Mateu Riera).

Figure 3: A. Rock shelter 1 at the Cala Santa Maria bight. B. Small cave 1 at the Cala Santa Maria bight. C. Rock shelter 3 at the Cala Santa Maria bight. D. Entrance to the Cova des Burrí. E. Punta de sa Corrent. F. Penyal des Burrí. (Photos Mateu Riera).

veuen abundants fragments d'època prehistòrica entre els que s'han pogut identificar dues vores, una base i un agafador (Números 2 a 4 i 6 de la làmina 2). També d'allà seria un fragment informe decorat amb tres línies incises paral·leles (Número 5 de la làmina 2). Sembla doncs que hi hauria hagut una ocupació humana de la contrada en el Bronze antic i a l'edat del Ferro.

9.- CALA SANTA MARIA

Al costat meridional d'aquesta cala hi ha una sèrie de balmes i una coveta davall d'una timba. La Balma 1 té una planta vagament rectangular de 9 m per 4 m; el pis, amb abundant colada estalagmítica, és ascendent cap a l'interior, de manera que el sostre, horitzontal, té una alçada de 4,50 m a la boca i de 2 m a l'interior. Un cocó picat a la roca ens indica un ús per a proveïment d'aigua. La Balma 2 és de sostre i pis plans, amb una alçada de 1 m, la planta té 4 m per 2 m. Davall el contorn de la boca hi trobam abundant pedreny, potser restes d'una antic clos de paret. La coveta 1 està situada a 7,50 m per davall l'anterior. Tot i ésser tan petita l'anomenam coveta en comptes de balma per no tenir la boca esplanada: no passa de tenir 2 m per 1 m en planta, amb una alçada de sostre de 1 m. També aquí unes pedres a la boca semblen indicar l'antiga existència d'un corral o un habitatge temporal. La Balma 3 és una cavitat important, 11 per 13 m en planta aproximadament, mentre que l'alçada és de 5 m a la boca i 0,70 al punt més interior; un bon lloc d'habitatge o de cobri per al ramat.

Davant d'aquestes coves s'hi troba abundant material d'època medieval cristiana i alguna cosa d'època antiga. A més però, també s'hi troba algun escàs fragment de temps prehistòrics entre els que poguérem identificar un fragment de vora (Número 7 de la làmina 2).

Nom del lloc			
Clot des Guix	Bronze antic	-	-
Pla de ses Figueres	-	-	Ferro
Cova de n'Ensiola		-	Ferro
Cova de n'Ensiola	Bronze antic	-	-
Cova des Penyal Blanc	-	-	-
Cova des Francesos	Bronze antic	Bronze final	Ferro
Cala en Boixar	-	-	-
Extracció de marès	-	-	-
Cova SE/PF	Bronze antic	-	Ferro
Cala Santa Maria	-	-	-
Cova des Burri	-	Bronze final	Ferro
Punta de sa Corrent	Bronze antic	Bronze final	Ferro
Penyal des Burri	Bronze antic	-	-

10.- COVA DES BURRÍ

Al sud-est de l'illa, hi ha una de les coves més publicades de Cabrera (CAMPS 1962a, 659-660; TRIAS 1974, 33; TRIAS 1993). Plantada davant l'illa de ses Bledes a 30 m sobre el nivell de la mar, la boca de la cova des Burri és ben vistable entre els estrats de les calcàries del Lias. Està formada per una única sala de 100 m per 50 m de planta; el contorn de la sala a la zona més interior i al costat sud —les parts més deprimides— està ocupat per un llac d'aigües salabroses a la superfície del qual s'assoleix una profunditat de 29 m; per davall de l'aigua la cova continua fins assolir 22 m més de fondària. Morfològicament ens trobam davant d'una cavitat amb gran desenvolupament clàstic amb grans dipòsits de blocs arreu i localment concrecions litoquímiques en forma de colades i estalagmites. La presència de zones on els blocs s'atraquen al sostre i el fort desnivell fan que sigui difícil apreciar aquesta unitat estructural i que la cova es manifesti com a compartimentada en espais accessibles entre obstruccions.

Pel que fa a l'ocupació humana seguint el text de Joan Camps sabem que: "...los primeros 50 metros fue habitada por los prisioneros franceses que estuvieron confinados en la isla, observándose restos de construcciones suyas así como restos humanos de los que perecieron allí. Al final de la cueva existe una pequeña construcción que induce a pensar en una obra prehistórica" (CAMPS 1962a 659-660). A l'interior de la cova trobam abundant ceràmica prehistòrica. "La situació d'aquests materials sembla indicar que, apart de per aprofitar l'aigua, la cova servia d'habitació a poblacions primitives. Cal destacar, per altra part, que la cova des Burri és un dels pocs arrecers d'aquesta zona del llevant de Cabrera. Podem assenyalar com il·lustració d'aquesta perllongada utilitat de la cova, l'existència de petits tancats de pedra, atribuïbles als presoners francesos que malvisqueren a l'illa" (TRIAS 1974, 33). Entre els materials trobats a la cova en destaquen cinc vores i una base del temps del Bronze final i de l'edat del Ferro (Números 8 a 13 de la làmina 2).

Tot i que sigui fugint del tema arqueològic, leit motiv del nostre treball, cal fer una breu menció a la importància biològica de la cova des Burri: en el seu llac s'hi ha trobat fauna endèmica de crustacis, entre ells un gènere nou (JAUME & GARCIA, 1993). També tenim constància de que hi ha un petit grup hivernat de ratapinyada de cap gros, *Miniopterus schreibersii* (PONS *et al.*, 1993).

11.- PUNTA DE SA CORRENT

A l'extrem nord-oest de Cabrera, en un dels caps que accidenten aquesta costa, trobam un espai superficial d'uns 600 m de llargada, amb una gran dispersió de ceràmica indígena i importada. És un altre dels llocs mals de prospectar per l'abundant vegetació. Destaca per ser una zona on hi aflora gran quantitat de nòduls fèrrics. Tot i trobar-se ran de mar només s'hi pot desembarcar en dos punts molt concrets situats en els extrems de l'àrea de dispersió de la ceràmica, però només en dies de mar molt calmada. Per la contrada hem pogut identificar tres vores, una base i un agafador de cerà-

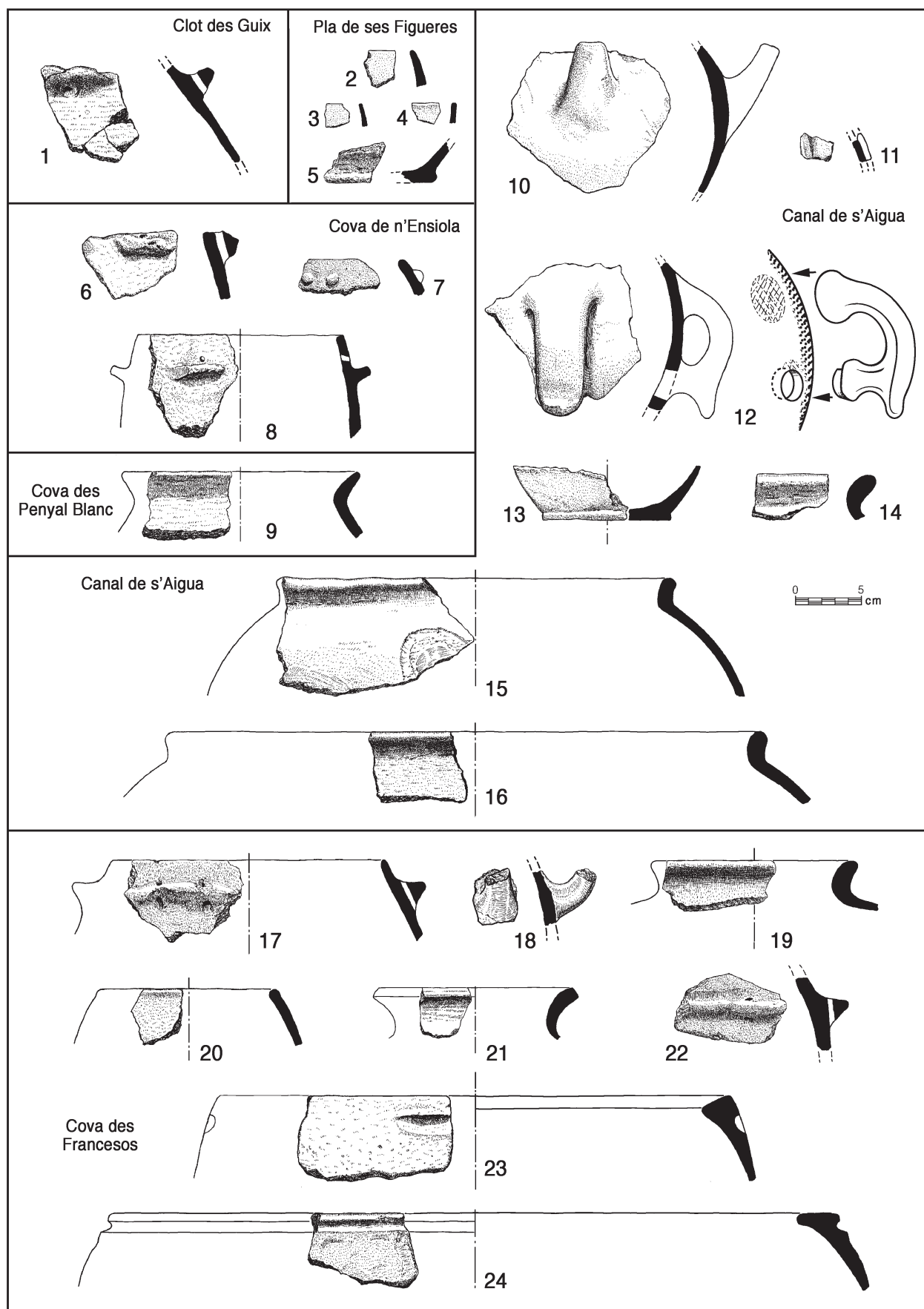
mica prehistòrica (Números 14 a 18 de la làmina 2). Tot el material importat sembla que és d'època romano-republicana.

12.- PENYAL DES BURRÍ

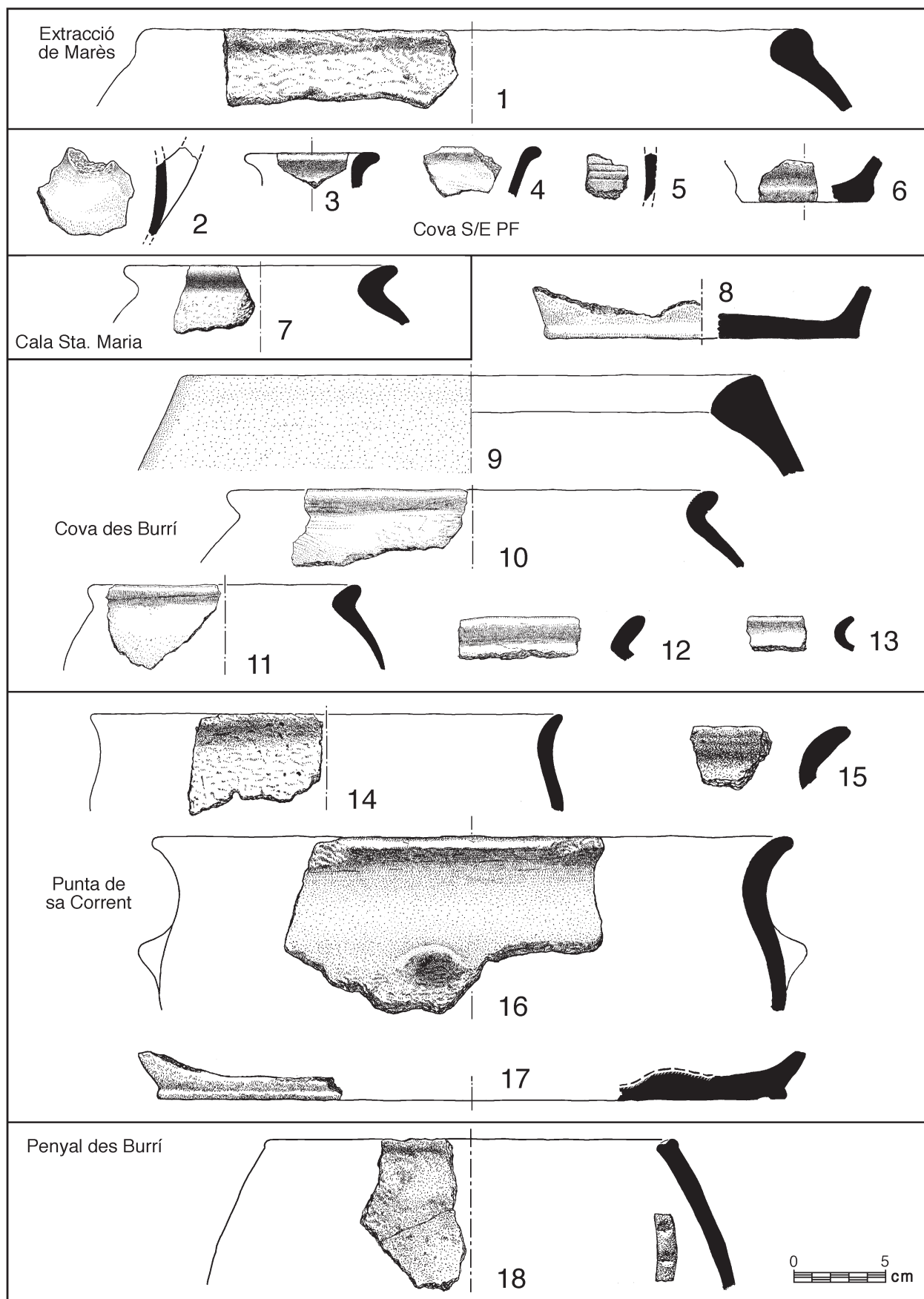
Aquest indret presenta un espadat fent una mica de barbacana que proporciona un aixopluc d'uns 25 m

de llargada que mira cap a nord-est, i que presenta un racó una mica més arrecerat on hi ha una barraqueta, a l'interior aquesta mesura un metre d'amplada i 2,50 m de llargada. Des d'aquest lloc es visualitza tota la meitat nord de l'illa i en dies de bona visibilitat la costa sud de Mallorca. L'única forma ceràmica identificada correspon a una vora recta amb llavi pla decorat amb digitacions, pertanyent a un vas de tendència globular del Bronze Antic.

Nom del lloc	Descripció	Núm.
Clot des Guix	Fragment atípic pertanyent a un contenidor bombat cilíndroide o bé de carena baixa i base arrodonida, que presenta un agafador horitzontal aplicat de tipus orella amb una perforació vertical al centre	1
Pla de ses Figueres	Fragment de vora recta amb llavi afinat pertanyent a un vas de tendència globular	2
Pla de ses Figueres	Fragment de vora recta amb llavi afinat pertanyent a un vas de tendència globular	3
Pla de ses Figueres	Fragment de vora recta amb llavi arrodonit pertanyent a un vas de tendència hemisfèrica o troncocònica	4
Pla de ses Figueres	Fragment de base plana lleugerament atalonada, pertanyent a un vas de tipus indeterminat	5
Cova de n'Ensiola	Fragment atípic pertanyent a un contenidor bombat cilíndroide o bé de carena baixa i base arrodonida, que presenta un agafador horitzontal aplicat de tipus orella amb una perforació vertical al centre	6
Cova de n'Ensiola	Fragment de vora recta amb llavi arrodonit pertanyent a un vas de tendència esfèrica. Presenta dos mugrons aplicats disposats horitzontalment sota la vora	7
Cova de n'Ensiola	Fragment de vora recta amb llavi arrodonit pertanyent a un vas lleugerament bombat de tendència cilíndrica. Presenta un agafador horitzontal sota la vora i un forat transversal immediatament sobre ell	8
Cova des Penyal Blanc	Fragment de vora exvasada recta de llavi lleugerament afinat pertanyent a un vas de tendència globular	9
Canal de s'Aigua	Fragment atípic amb agafador aplicat pertanyent a un contenidor de tendència globular del tipus pitoide	10
Canal de s'Aigua	Fragment atípic amb restes d'un cordó amb relleu aplicat, pertanyent a un vas de tipus indeterminat	11
Canal de s'Aigua	Fragment atípic amb ansa aplicada de tipus tauromorf pertanyent a un contenidor de tendència globular	12
Canal de s'Aigua	Fragment de base plana lleugerament atalonada pertanyent a un contenidor de tendència globular	13
Canal de s'Aigua	Fragment de vora exvasada corba de llavi arrodonit	14
Canal de s'Aigua	Fragment de vora lleugerament exvasada, corba i de llavi arrodonit; pertanyent a un atuell de cos globular amb empremtes d'un element aplicat	15
Canal de s'Aigua	Fragment de vora lleugerament exvasada corba de llavi arrodonit d'un contenidor de tendència globular	16
Cova des Francesos	Fragment de vora recta amb llavi afinat pertanyent a un contenidor bombat cilíndroide o bé de carena baixa i base arrodonida, que presenta una ansa d'orella horitzontal aplicada amb dues perforacions verticals	17
Cova des Francesos	Fragment atípic amb arrencament d'ansa aplicat la secció de la qual és de tendència quadrada, pertanyent a un vas de tipus indeterminat	18
Cova des Francesos	Fragment de vora exvasada corba de llavi arrodonit d'un contenidor de tendència globular	19
Cova des Francesos	Fragment de vora recta amb llavi arrodonit pertanyent a un vas de tendència globular	20
Cova des Francesos	Fragment de vora exvasada corba de llavi arrodonit, pertanyent a un vas de tipus indeterminat	21
Cova des Francesos	Fragment atípic amb un cordó horitzontal aplicat el qual es troba perforat verticalment a una zona on aquest cordó augmenta l'amplada. Probablement pertany a un contenidor bombat de tendència cilíndrica	22
Cova des Francesos	Fragment de vora recta engruixida a l'interior i amb llavi pla pertanyent a un contenidor bombat cilíndroide o troncocònic. Presenta sota la vora un element de pressió obtingut aprimant la paret per pressió	23
Cova des Francesos	Fragment de vora tancada amb llavi pla i engruixit a l'interior pertanyent a un contenidor de tendència globular. Presenta un cordó horitzontal imprès sota la vora	24

Làmina 1

Làmina 2

Nom del lloc	Descripció	Núm.
Extracció de marès	Fragment de vora amb llavi arrodonit i engruixit a l'interior pertanyent a un contenidor de tendència globular	1
Cova SE/PF	Fragment atípic amb l'arrencament d'agafador aplicat pertanyent a un contenidor de tendència globular del tipus pitoide	2
Cova SE/PF	Fragment de vora exvasada plana de llavi arrodonit, pertanyent a un vas de tipus indeterminat	3
Cova SE/PF	Fragment de vora recta amb llavi arrodonit i engruixit a l'exterior pertanyent a un vas de tendència troncocònica	4
Cova SE/PF	Petit fragment atípic decorat amb tres línies incises paral·leles, pertanyent a un vas de tipus indeterminat	5
Cova SE/PF	Fragment de base plana atalonada, pertanyent a un vas de tipus indeterminat	6
Cala Santa Maria	Fragment de vora exvasada corba de llavi arrodonit, pertanyent a un vas de tipus indeterminat	7
Cova des Burri	Fragment de base plana lleugerament atalonada, pertanyent a un vas de tipus indeterminat	8
Cova des Burri	Fragment de vora recta engruixida a l'interior i amb llavi pla pertanyent a un contenidor bombat de tendència cilíndrica o troncocònica.	9
Cova des Burri	Fragment de vora exvasada corba amb llavi arrodonit pertanyent a un contenidor de tendència globular. Presenta un pentinat en el tractament de la superfície exterior	10
Cova des Burri	Fragment de vora exvasada plana i engruixida a l'interior amb llavi arrodonit, pertanyent a un vas de tipus indeterminat	11
Cova des Burri	Fragment de vora exvasada molt plana amb llavi arrodonit, pertanyent a un vas de tipus indeterminat	12
Cova des Burri	Fragment de vora exvasada corba amb llavi arrodonit, pertanyent a un vas de tipus indeterminat	13
Punta de sa Corrent	Fragment de vora lleugerament exvasada i llavi lleugerament afinat, amb restes d'un forat transversal sota la vora, possiblement pertany a un vas bitroncònic o bé carenat i de base convexa	14
Punta de sa Corrent	Fragment de vora exvasada corba amb llavi lleugerament afinat, pertanyent a un vas de tipus indeterminat	15
Punta de sa Corrent	Fragment de vora exvasada corba amb llavi lleugerament afinat pertanyent a un contenidor de tendència globular. Presenta un petit agafador aplicat sota la vora	16
Punta de sa Corrent	Fragment de base plana atalonada, que possiblement pertany a un contenidor bombat	17
Penyal de Burri	Fragment de vora recta amb llavi pla decorat amb digitacions, pertanyent a un vas de tendència globular	18

Làmina 2

Interpretació i conclusions

No s'ha pogut documentar cap assentament a l'aire lliure amb estructures arquitectòniques clarament prehistòriques, ja que no creiem factible l'atribució que Joan Camps feia del jaciment del Clot des Guix com a "poblado amurallado de estructura talayótica" (CAMPS 1962b, 189). Per les restes trobades sembla identificar-se un predomini d'ocupació en coves o balmes. Una de les constants de la majoria dels llocs on s'ha identificat material d'època prehistòrica és la presència de recursos hídrics.

Bibliografia

- ALCOVER, A.; FONT, A. & TRIAS, M. (1997): Primera troballa de fauna vertebrada pliocènica a Cabrera. *Endins*, 21: 79-82. Palma,.
- CAMPS, J. (1962a): Cerámicas de tipología indígena halladas en Conejera y Cabrera. *BSAL*, 31.

- CAMPS, J. (1962b): Primeros hallazgos arqueológicos en las islas de Cabrera y Conejera. *VII Congreso Nacional de Arqueología, Barcelona 1960*, 188-190. Saragossa.
- HERNÁNDEZ, M^a.J.; CAU, M.A.; ORFILA, M. (1992): Nuevos datos sobre el poblamiento antiguo de la isla de Cabrera (Balears). Una posible factoría de salazones. *Saguntum*, 25: 213-222. València.
- JAUME, D. & GARCIA, L. (1993): *Burrinymysis palmeri* a new genus and species of Heteromysini (Crustacea: Mysidacea) from an anchihaline cave lake of Cabrera (Balearic Islands, Mediterranean). *Bijdragen tot de Dierkunde*, 62(4): 227-235. Den Haag.
- PONS, G. X.; BENZAL, J.; HINCHCLIFFE, G. & STRACHAN, R. (1993): Murciélagos del archipiélago de Cabrera. Evaluación de las poblaciones y propuestas de conservación. *Endins*, 19: 37-41.
- RIERA RULLAN, M. (2005): Excavacions arqueològiques a l'illa de Cabrera (Illes Balears). Recerques sobre la comunitat monàstica de l'Antiguitat Tardana. *Butlletí de la Reial Societat Arqueològica Tarraconense*, 27: 175-219. Tarragona.
- TRIAS, M. (1974): Una campanya a les illes de Cabrera, *Endins*, 1: 33-55. Palma.
- TRIAS, M. (1993): Catàleg Espeleològic. In: *Història Natural de l'Arxipèlag de Cabrera*. J.A. ALCOVER, E. BALLESTEROS & J. FORNÓS editors. CSIC-Editorial Moll. Palma, 131-152.